Тема 15. Міжнародні фінанси

План

1. Сутність, функції та політика міжнародних фінансів.
2. Міжнародний фінансовий ринок і його структура.
3. Фінанси міжнародних організацій та інституцій.

1. Сутність, функції та політика міжнародних фінансів

Міжнародні фінанси — сукупність відносин, пов'язаних зі створенням і використанням грошових коштів, необхідних для здійснення зовнішньоекономічної діяльності державами, фірмами, іншими юридичними та фізичними особами[*32].

*32: {Міжнародні фінанси: Підручник / О.І. Рогач, А.С. Філіпченко, Т.С. Шемет та ін.; За ред. О.І. Рогач. – К.: Либідь, 2003. – 784 с. }

Рух грошових потоків у світовому господарстві виконується за такими напрямами:

— взаємовідносини між суб'єктами господарювання різних країн;

— взаємовідносини держави з урядами інших країн та міжнародними організаціями;

— взаємовідносини держави та суб'єктів світових господарських зв'язків з міжнародними фінансовими інституціями.

Суб'єктами міжнародних фінансових відносин є уряди, підприємства, фірми, банки, установи та фізичні особи.

Загалом перерозподіл фінансових коштів у світовому масштабі забезпечує зростання конкуренції й ефективніше використання виробничих потужностей та інших ресурсів економічного розвитку.

Міжнародні фінансові операції здійснюються на грошових, валютних і фондових ринках. Економічна сутність цих ринків змінюється під впливом науково-технологічної революції, транснаціоналізації та глобалізації економічних процесів.

Для розуміння сутності міжнародних фінансів і правильної побудови міжнародної фінансової політики слід з'ясувати притаманні їм властивості, їх суспільно-економічну роль. Ідеться про призначення (функції) міжнародних фінансів. Аналіз міжнародних фінансів свідчить, що їм характерні розподільна та контрольна функції.

Сутність розподільної функції полягає у тому, що за допомогою механізму міжнародних фінансів здійснюється грошовий розподіл і перерозподіл світового продукту. Такі процеси є не хаотичними, а визначаються об'єктивними закономірностями: капітал рухається в пошуках найбільшої норми прибутку; важливим чинником є ризики, пов'язані з отриманням прибутку; рух капіталів відображає також дію закону пропорційного розвитку. Певний вплив на розподіл світового суспільного продукту має й політика (інтереси) суб'єктів міжнародних відносин. На окремих етапах історичного розвитку об'єктивні закономірності та політика (інтереси) суб'єктів міжнародних відносин певною мірою збігаються. Але вони можуть і суперечити одні одним.

Контрольна функція ґрунтується на тому, що міжнародні фінанси відображають рух суспільного продукту в грошовій, тобто універсальній (зіставлюваній) формі. Це дає змогу здійснювати у будь-який час, на будь-якому етапі облік та аналіз руху світового суспільного продукту в грошовій формі. Інформація, одержана під час такого аналізу, є основою для прийняття подальших рішень щодо міжнародних фінансів, розробки поточної та стратегічної міжнародної фінансової політики. Можливість та ефективність практичної реалізації контрольної функції залежать від ступеня розуміння цієї можливості, політики держави, характеру та рівня її економічного розвитку, технічного оснащення процесу збирання й обробки інформації.

На сучасному етапі економічного розвитку міжнародні фінанси мають форму досить складної системи міжнародних потоків грошових коштів і пов'язаних із ними відносин.

Міжнародні фінанси — історична категорія, що постійно розвивається. В основі їх розвитку — об'єктивні соціально-економічні закони та закономірності.

Міжнародна фінансова політика представлена сукупністю заходів і рекомендацій держави у галузі міжнародних фінансів. Юридично вона оформлюється в нормах і принципах міжнародного фінансового права.

Міжнародна фінансова політика є частиною економічної політики (вони взаємопов'язані). Успішна фінансова політика сприяє загальному розвитку національної економіки, і навпаки, прорахунки у міжнародних фінансах уповільнюють розвиток національної економіки.

Передумовами успішної міжнародної фінансової політики вважаються:

— належний рівень економічних знань і прогресивні погляди осіб, які ухвалюють рішення з питань міжнародних фінансів і впроваджують їх у життя;

— оперативний і гнучкий механізм розробки, прийняття і виконання фінансової політики;

— стабільний та сприятливий характер міжнародних економічних відносин;

— стабільний і передбачуваний стан внутрішньої фінансово-економічної політики.

Розрізняють такі форми реалізації міжнародної фінансової політики: планування, укладання міжнародних угод, видання нормативних актів, оперативне керівництво та контроль з боку компетентних державних органів. У міру зростання кризових явищ спостерігається посилення державного регулювання у всіх формах.

Міжнародна фінансова політика за характером заходів і рекомендацій, а також їх наслідків поділяється на довгострокову (структурну) та поточну.

Довгострокова політика передбачає структурні зміни міжнародного фінансового механізму, тобто суттєві зміни у:

— системі міжнародних розрахунків;

— режимі валютних паритетів і курсів;

— ролі золота в міжнародних відносинах;
— сукупності резервних (ринкових) валют;
— міжнародних розрахункових і платіжних засобах;
— завданнях міжнародних і регіональних фінансових організацій;
— методах сальдування та вирівнювання платіжних балансів;
— перегляді пріоритетів податкової та кредитної політик тощо.

Поточна політика — щоденне оперативне регулювання кон'юнктури валютних ринків і ринків капіталу, міжнародної інвестиційної діяльності, податків. Таке регулювання здійснюється з метою підтримки рівноваги платіжного балансу та забезпечення стабільності й чіткого функціонування національної, світової та регіональних валютних систем. Складовими цієї є:

— валютна політика, що охоплює низку методів: дисконтну та девізну політики; валютні інтервенції; девальвацію та ревальвацію національної валюти; політику валютних обмежень; політику конвертованості (оборотності) валют; диверсифікації валютних резервів тощо;
— податкова політика;
— кредитна політика.

2. Міжнародний фінансовий ринок і його структура

3. $B = \frac{Б \cdot С_р \cdot Д}{360 \cdot 100\ \%}$, $B = \frac{180\,000 \cdot 6 \cdot 45}{360 \cdot 100} = 1350$ дол. США.

1) $B_1 = \frac{90\,000 \cdot 5 \cdot 45}{360 \cdot 100} = 562{,}5$ дол. США;

2) $B_2 = \frac{90\,000 \cdot 5 \cdot 90}{360 \cdot 100} = 1125$ дол. США;

3) $B = B_1 + B_2 = 562{,}5 + 1125 = 1687{,}5$ дол. США.

$$B = \frac{(180\,000 \cdot 45 + 90\,000 \cdot 45) \cdot 5}{360 \cdot 100} = 1687{,}5 \text{ дол. США.}$$

$$B_{(1,2)} = \frac{1687{,}5}{2} = 843{,}75.$$

Фінанси міжнародних організацій та інституцій